4635 ـ مسافری که سوار هواپیما است کی باید احرام کند؟

سوال

امسال به امید خدا قصد انجام حج را دارم و می‌خواهم با هواپیما از ریاض به جده بروم. من دقیقا کی باید احرام کنم؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

میقات شما در این حالت قرن المنازل است که هم اکنون به آن السیل الکبیر گویند.

برای کسی که از میقات عبور می‌کند واجب است که از آنجا احرام کند و در صورتی که از آن عبور نمی‌کند باید هنگام عبور از موازات آن ـ از زمین یا دریا یا هوا ـ احرام نماید. از آنجایی که هواپیما به سرعت از روی میقات می‌گذرد اشکالی ندارد از روی احتیاط کمی پیش از آن احرام نمایید.

شیخ بن جبرین ـ رحمه الله ـ می‌گوید:

کسی که در راهش هیچ میقاتی نیست، هنگامی که در موازات نزدیک‌ترین آن قرار بگیرد احرام می‌کند و فرقی ندارد خود بر روی زمین باشد یا دریا و یا هوا، و هنگامی که هواپیما بر روی میقات قرار بگیرد احرام می‌کند، یا بنابر احتیاط و برای آنکه از میقات عبور نکند قبل از آن احرام می‌کند زیرا کسی که پس از گذشتن از میقات احرام کند باید به عنوان جبران قربانی نماید. والله اعلم. (فتاوى إسلامية: ٢/ ١٩٨).

در فتاوای کمیسیون دائم آمده است:

«جده برای کسی که قصد حج یا عمره دارد میقات نیست، مگر برای کسانی که اهل آنجایند یا آنجا زندگی می‌کنند، همینطور کسی که برای کاری به آنجا آمده و در آغاز قصد حج و عمره ندارد اما بعدا تصمیم به انجام حج یا عمره بگیرد. اما برای کسی که میقاتی پیش از آنجا دارد، مانند ذوالحلیفه برای اهل مدینه و دورتر از آن، یا کسی که از دریا و هوا در موازات آن قرار دارد، و مانند جحفه برای اهل آن و کسی که از هوا و دریا در موازات آن باشد یا از مسیر هوایی از روی آن بگذارد و همینطور یَلَملَم، برای وی واجب است که از میقات خودش یا اگر بر روی زمین یا دریا یا هوا است، از موازات آن احرام نماید» فتاوى اللجنة الدائمة (١١/ ١٣٩).

دلیل احرام از موازات میقات حدیثی است که بخاری (۱۴۵۸) از ابن عمر ـ رضی الله عنهما ـ روایت کرده که گفت: وقتی این دو سرزمین ـ یعنی کوفه و بصره ـ فتح شد به نزد عمر آمدند و گفتند: ای امیر مومنان، رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ قرن [المنازل] را برای اهل نجد قرار داده که از راه ما دور است و اگر بخواهیم [برای احرام] به آنجا رویم برایمان سخت خواهد بود. وی گفت: ببیند در مسیرتان کجا در موازات آن قرار می‌گیرد پس برایشان ذات عرق را به عنوان میقات قرار داد.

حافظ ابن حجر ـ رحمه الله ـ در فتح الباری (۳/ ۳۸۹) می‌گوید:

یعنی در مسیر خود همان جایی را که بدون کجی در مقابل میقات قرار می‌گیرد به عنوان میقات خود قرار دهید.

این را باید بدانیم که این سنت نیست که انسان پیش از میقات احرام کند، زیرا پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ چنین کاری را انجام نداده و بهترن روش، روش محمد ـ صلی الله علیه وسلم ـ است، مگر آنکه شخص در هواپیما باشد و نتواند دقیقا بر روی میقات احرام کند که در این صورت احتیاط نموده و کمی زودتر احرام کند به طوری که بر اساس گمان غالب بدون احرام از میقات عبور نکند.

حافظ ابن حجر ـ رحمه الله ـ می‌گوید:

از هیچ یک از کسانی که همراه با پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ حج کرده‌اند نقل نشده که پیش از ذی الحلیفه احرام کرده باشد، و اگر میقات معین نشده بود بی‌شک زودتر احرام می‌کردند، زیرا این کار سخت‌تر است و اجرش هم بیشتر است فتح الباری (۳/ ۳۸۷).

والله اعلم